

Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України
(ЦДАМЛМ України)

ФОНД № 932

Селіванов

Іван Михайлович

(1924 – 1984)

український художник-графік

ОПИС № 1

справ постійного зберігання

1959 – 1964

Київ 2016

Зміст

	№№ од. зб.	№№ арк.
Передмова		3-5
Список скорочень		6
Іменний покажчик		7
I. Творчі документи Селіванова І. М.	1-3	8-9

Передмова

Український художник-графік Селіванов Іван Михайлович народився 5 січня 1924 року у с. Рябково, нині Кунашацького району Челябінської області. Згодом родина художника переїхала до Свердловська, де Іван Михайлович вступив до школи, а потім у 1940 році – до Свердловського художнього училища.

Під час Другої світової війни працював на военному заводі, одночасно вчився в училищі, яке закінчив у 1945 році. У тому ж році приїхав до Києва, де навчався у Художньому інституті (1946–1952), був учнем В. Касіяна.

Належав до покоління шістдесятників, він був, так би мовити, офіційним, «дозволеним» варіантом шістдесятництва. Творчі інтереси Селіванова чітко визначилися ще в роки навчання в Київському художньому інституті. У 1949 році, будучи студентом III курсу, Селіванов вперше експонує свої роботи – бере участь у виставці робіт художників м. Свердловська, на яку подає літографії «На визволеній землі» та «Київський пейзаж». Через два роки створює серію малюнків «Донбас і люди шахти», до якої входять шість портретів шахтарів Донбасу.

Перша після закінчення інституту серія малюнків «Нескорені» (вугілля, олівець, акварель) була виконана через два роки. У 1956 – 1960 рр. художник працював над циклом кольорових гравюр «Арсенальці».

Особливої уваги заслуговує серія пейзажів «Київ» (кольорова ліногравюра, 1955 – 1963), де з особливою увагою і теплотою відтворені природа і пам'ятні місця столиці України¹.

Перше значне досягнення Селіванова в галузі книжкової графіки – ілюстрації до оповідання М. Шолохова «Доля людини» (1958). Художнику і раніше доводилось працювати над оформленням книги. До цього твору Селіванов створює всього дві ілюстрації, передаючи образ Андрія Соколова і те, що довелося йому пережити. У заставці графік показує повернення Андрія Соколова додому. Своєрідно і переконливо подає художник цей трагічний момент.

У 1959 році Селіванов створює серію ілюстрацій до роману А. Головка «Бур'ян». Ілюстрації художник розмістив не за розділами, а орієнтувався на

¹ Пекаровський М. Іван Михайлович Селіванов — К.: Мистецтво., 1964. — 5-12.

розвиток дії, відтворюючи сутичку ворогуючих сторін. У книзі 15 ілюстрацій, що в залежності від характеру і значимості зображених подій подаються на пів полоси або на цілу полосу.

Печаттю творчої зрілості художника позначена робота до роману Ю. Яновського «Вершники». У книзі вісім розділів. До шести з них графік виконав по одній заставці та одній ілюстрації і тільки до двох розділів: «Шаланда в морі» — одну заставку і «Лист у вічність» — одну ілюстрацію. Увагу привертає вертикальна композиція заставок та ілюстрацій. Полоса набору ділиться на дві частини по вертикалі. Причому текст розміщується всередині розвороту. Кожна ілюстрація має чітку прямокутну форму. На суперобкладинці білою контурною лінією на червоному тлі зображено дві монументальні фігури робітника і селянина².

На початку 1970-х років І. Селіванов створив свій маловідомий, але, можливо, найнесподіваніший графічний твір — серію ілюстрацій до «Слова про Ігорів похід» (1972). Кольорове рішення ліноритів до «Слова» є, так би мовити, універсальним — символіка білого, чорного й червоного присутня в І. Селіванова і в «Арсенальцях», і у «Вершниках». Але цього разу художник був ще лаконічнішим: червоний (і білий) — це лише суперобкладинка. Усе інше — просто чорний і білий. Суперобкладинку побудовано як велику заставку над шрифтовою частиною — назвою книги, причому обидві складові утворюють єдине, нерозривне ціле. Узагальнюючим символом славетної поеми стає, звичайно, військо, щільно згруповане під корогами³.

Багато часу й сил І. Селіванов присвятив також викладацькій роботі в Київському державному художньому інституті (зараз — Українська Академія образотворчого мистецтва і архітектури). Один із найвідоміших його учнів — Андрій Володимирович Чебикін.

Іван Селіванов неодноразовий учасник художніх виставок, як в межах колишнього Радянського Союзу, так і закордоном. Його твори експонувались у

2 Пекаровський М. Іван Михайлович Селіванов — К.: Мистецтво., 1964. — 21 – 28.

3 Ламонова О. Ілюстрації Івана Селіванова до "Слова про Ігорів похід" (1972) // [Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв . Мистецтвознавство. Архітектура](#). - 2015. - № 1. - С. 24-30.

Польщі, Ісландії, Швейцарії, Данії, Румунії, Кубі, Кореї, Чілі, Бразилії, Канаді, США та ін.

Помер український художник-графік 2 листопада 1984 року.

Представлені у даному описі документи до ЦДАМЛІМ України в 1981 році Селіванов І. М. передав особисто. На їхній основі було сформовано опис № 1 повної науково-технічної обробки на 2 одиниці зберігання за 1959 – 1961 роки. У 1993 році фонд був поповнений, 14 документів передала Доценко Є. І. У 2016 р. документи фонду взято на перероблення та вдосконалення, внаслідок чого укладено опис № 1 справ постійного зберігання, до якого внесено 4 одиниці зберігання за 1959-1964 рр.

Справи опису розміщено у розділах: «Творчі документи Селіванова І. В.».

До розділу «Творчі документи Селіванова І. В.» увійшли ілюстрації до романів Головка В. А., Гончара О. Т., Яновського Ю. І.

Документи у розділах опису систематизовано за структурно-хронологічною ознакою.

Фізичний стан документів, внесених до опису, в цілому задовільний.

Опис укладено згідно з методичним посібником «Робота з документами особового походження» (К., 2009).

Передмову склав:

головний спеціаліст

відділу довідкового апарату

та обліку документів

А. Ю. Чумаковська

_____ 2016 р.

Список скорочень

к.	картон
кн.	книга
пап.	папір

Іменний покажчик

	№№ од. зб.
Головко А. В.	1
Гончар О. Т.	3
Яновський Ю. І.	2

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням ЕПК ЦДАМЛМ України

_____ 2016 р. Протокол № _____

ФОНД № 932

Селіванов

Іван Михайлович

(1924 – 1984)

український художник-графік

ОПИС № 1

справ постійного зберігання

1959 – 1964

Надходження згідно з актом № 203 від 14. 04. 1981; № 76 від 27. 07. 1993

№№ з/п	Заголовок справи	Крайні дати документів у справі	Кількість документів у справі	Кількість аркушів у справі	Примітка
1	2	3	4	5	6
I. ТВОРЧІ ДОКУМЕНТИ СЕЛІВАНОВА І. М.					
1.	«Давид іде в район», «Давид і Матюха», «Куркулі». Ілюстрації до роману Головка А. В. «Бур'ян». Ліногравюра, к.	1959	3	3	ВФ

1	2	3	4	5	6
2.	«Дитинство», «Бій», «Лист у вічність», «На з'єднання», «Чубенко з трояндою революції», «Адаменко в бою», «Батальйон Шведа», «Два Данила», «Перехід через Сиваш», «Брати» та ін. Ілюстрації до роману Яновського Ю. «Вершники». Ліногравюра, пап.	1961	15	15	ВФ
3.	Фронтиспіс до кн. «Голубий Дунай», «Шура Ясногорська». Ілюстрації до трилогії Гончара О. Т. «Прапорonosці». Ліногравюра, пап.	1964	2	2	ВФ
* * *					
4.	Опис повної науково-технічної обробки	13 травня 1982	1	2	

В опис № 1 внесено 4 (чотири) одиниці зберігання з № 1 по № 4 – 21 (двадцять один) документ на (двадцяти двох) аркушах.

Опис склав:

головний спеціаліст

відділу довідкового апарату

та обліку документів

А. Ю. Чумаковська

_____ 2016 р.

Прийнято на постійне зберігання до ЦДАМЛІМ України 4 (чотири) одиниці зберігання – 21 (двадцять один) документ на 22 (двадцяти двох) аркушах.

Документи передав:

головний спеціаліст

відділу довідкового апарату

та обліку документів

А. Ю. Чумаковська

Документи прийняв:

начальник відділу забезпечення

збереженості документів

Т. М. Снежкова

_____ 2016 р.